

Če ne upoštevamo želj prebivalstva Slovenske Koroške in odločimo v nasprotju s temi željami, bi bilo težko reči, da ustvarjamo mir na tem ozemlju.

Zarubin

Odgovor na potvorbe dr. Gruberja

Dunaj, 4. marca 1949. — Predstavniki Osvobodilne fronte za Slovensko Koroško so v zvezi s spomenico, ki jo je avstrijski zunanji minister dr. Gruber izročil namestnikom zunanjih ministrov v Londonu kot odgovor na zadnja izjavljanja dr. Beblerja, dali zastopniku Tanjuga na Dunaju naslednjo izjavo:

Spomenica je nov primer zavijanja in lažnivih trditvev. To je samo ponoven poskus avstrijske vlade, da bi zakrila germanizacijo, ki so jo izvajali v prvi republiki.

Tudi koroški Slovenci smatrajo, da številke avstrijskih štetij ne prikazujejo pravih etničnih razmer na Koroškem, kajti kakor avstrijsko ljudsko štetje 1934 so imela tudi vsa prejšnja avstrijska ljudska štetja namen, da svetovni javnosti v napačni luči prikazujejo resnične etnične razmere na Koroškem.

Številke, ki jih je dr. Gruber navajal v zvezi s plebiscitom z 1920. leta, predstavljajo nov višek potvarjanja. Kakor je znano, je bila glasovalna geometrija 1920 na najbolj prebrisan način konstruirana proti koroškim Slovincem. Tako se popolnoma slovenski kraji glasovanja sploh niso udeležili. Med njimi so: Brdo, Goriče, Blače, Št. Stefan na Zilji, Smerče, Bistrica na Zilji, Straža ves, Podklošter, Bekštajn, Marija na Zilji, Vernberk, Lina, Kostanje, Mežica, Črna, Prevalje, Sv. Daniel, Libelje, Kotlje, Tolsti vrh, Spodnji Dravograd, Ojstrica in Jezersko, kjer je pri uradnem ljudskem štetju 1910. leta bila prevladujoča slovenska večina. Že samo to dejstvo ovrže Gruberjeve trditve o demokratični izvedbi plebiscita. Potvorba dr. Gruberja pa je v tem, da je število glasov, ki so bili oddani za Jugoslavijo v upravnih okrajih Celovec, Beljak in Wolfsberg, navedel v odstotkih, ki se nanašajo na celotno prebivalstvo teh okrajev; torej se je za svojo potvorbo poslužil prebivalstva, ki sploh ni glasovalo. V resnici pa je glasovanje v vseh okrajih južno in deloma tudi severno od Drave, kljub vsem potvorbam prineslo absolutno večino za Jugoslavijo.

Dr. Gruber navaja med dokazi za svoje trditve tudi volitve v deželni zbor od 1920. leta naprej. To je nepravilno že zaradi tega, ker je tudi Slovenska ljudska stranka mogla nastopati samo kot avstrijska stranka. Značilno pa je, da dr. Gruber ne navaja zadnjih volitev v Koroško zbornico 1932; gotovo zaradi tega, ker je domače slovensko prebivalstvo dobilo v navedenih okrajih pretežno večino.

Posebno nesramen je Gruberjev poskus, da bi koroške Slovence obdolžil kolaboracije z Hitlerjem. V istem trenutku ko dr. Gruber imenuje nacistično ljudsko štetje »čuden argument«, citira uradni nacistični list o nekem dozdevnem obisku slovenskih zastopnikov pri nacističnih oblastnikih. K temu ugotavljamo, da koroški Slovenci nikdar niso obiskali dr. Seyss Inquarta in da je to poročilo popolnoma izmišljeno. Medtem ko dr. Gruber skuša, da bi koroške Slovence na tako nesramen način diskreditiral, hkrati zamolči, da je deželni glavar Koroške in član avstrijske delegacije v Londonu Ferdinand Wedenig, dne 14. marca 1938 v Velikovcu v nekem nagovoru kot sekretar socialdemokratske stranke javno izjavil svoje veselje nad končno združitvijo Avstrije z velenemškim rajhom, ki je bila predvidena že v ustavi prve republike 1918 in »Führerja« pozdravil kot garanta srečnejše bodočnosti! težko preizkušene južne Koroške. Prav tako premišljeno zamolči, da je Wedenig kot zastopnik DAF skrbel za »Gleichschaltung« bivših socia-

lističnih konzumov in ob napadu na gošlavijo v službi nacističnih okupatorjev niti isti nacistični slovenske delavske zadruge v Mežiški dolini.

Wedenig dosti tudi še ni pojasnil, zakaj je bil izpuščen iz Dachau-a mnogo prej, kot ostali jetniki. Značilno je, da je bil takoj po svojem prihodu na Koroško po zločasnem vojnem zločinu, bivšemu nacističnemu gaudletterju Rainerju poleg nacističnega Hansa Piescha, Ing. Tausch'tza, Santnerja in drugih noklican kot član v koroško deželno vlado. Predvsem pa se ho morala pojasniti Wedenigova vloga v Borovljah, kjer je še po kapitulaciji v maju 1945 stotine slovenskih partizanov postalo žrtev SS-ovcev.

Prav tako je avstrijski zunanji minister zamolčal, da je bil direktor deželne urada dr. Karl Newole do zadnjega dne nacistične strahovlade major poveljstva za oboroževanje v Celovcu. Niti dr. Gru-

ber z nobeno besedo ni omenil, da je sedanj državni predsednik dr. Karl Renner pozdravil »anšlus«, kar je bilo objavljeno dne 3. aprila 1938 v listu »Neues Wiener Tagblatt«.

Toda svet žalostne vloge avstrijskih politikov »anšlusa« ni pozabil, pač pa so mu znani junaška borba tisočih koroških slovenskih partizanov množična izselitev slovenskih kmetov in poskusi iztrebljenja koroških Slovencev.

Avstrijska vlada si prizadeva, da bi ta zgodovinska dejstva pred svetom prikrija in se prav tako brani, da bi jih popravila. Šele pred nekaj dnevi so avstrijske oblasti spet nasilno razpustile 22 slovenskih zadrug. Posebno značilno je, da avstrijska vlada že četrtič povodom sestankov namestnikov zunanjih ministrov naplaja ponovno vzpostavitev slovenskih zadrug in povračilo premoženja. Tudi to je dokaz

za potvorbe dr. Gruberja. Enako je zlagana dr. Gruberjeva trditve o izplačanih 4 milijonov šilingov slovenskim izseljencem, pač pa je dejstvo, da deželni glavar Wedenig tik pred svojim odhodom v London ni hotel sprejeti v deželni vladi delegacije, ki je zastopala preko 400 izseljenih slovenskih kmečkih družin.

Dr. Gruber oporeka nadalje etnične in številčne pogoje za avtonomijo, kakšno zahteva dr. Bebler. Prez oziroma na preoblikovano izražkanje avstrijske vlade z izmišljenimi številkami, vprašamo dr. Gruberja in njegovo vlado: Če so te trditve resnične, s čim si razlagate teror in zahranitev priznanja slovenskih organizacij, posebno Osvobodilne fronte? Zakaj strah pred »manjšino« ko trdite o vaši večini. Da bi se ukvarjali z ostalimi izjavami in trditvami dr. Gruberja o šoli, o popolni enakopravnosti itd. je nepotrebno, ker so samo ponavljanja že desetletja starih velenemških in nacističnih potvorb o Slovenski Koroški.

Gotovo bo dr. Gruber tudi te zavrnitve svojih laži po koroških Slovincih uporabil za dokaz njihovih velikih svoboda. Saj si avstrijska propaganda prizadeva, da bi celo dhanje označila kot znamenje popolne enakopravnosti.

Žene Slovenske Koroške se borijo za mir in pravico

I. Pokrajinski zbor Antifasistične fronte žena za Slovensko Koroško

V nedeljo, dne 6. t. m. so se žene iz vseh naših krajev in občin zbrale v Celovcu na I. Pokrajinskem zboru Antifasistične fronte žena za Slovensko Koroško. Rothova dvorana, ki je doživela že mnogo pomembnih sestankov, zborovanj in zasedanj vseh naših množičnih organizacij, je bila tudi tokrat nabit polna. To je dokaz, da se tudi naše žene v polni meri zavedajo važnosti skupne organizirane borbe proti skupnemu sovražniku in potrebe po vzajemnem delu za boljše bodočnost in svobodo našega naroda.

I. Pokrajinskega zbora APŽ se je udeležila tudi šestčlanska delegacija APŽ Slovenije in Jugoslavije, ki so jo naše žene ob vstopu v dvorano pozdravile z burnim ploskanjem in vzkliki svobodni domovini, jugoslovanskim ženam in maršalu Titu, ter delegacija Zveze demokratičnih žena Avstrije, ki so jo delegatke prav tako iskreno pozdravile. Zboru so prisostvovali tudi zastopniki Pokrajinskega odbora OF in naših množičnih organizacij. Zbor je začela podpredsednica Pokrajinskega odbora APŽ tov. Leni Ošvic, bivša partizanka, ki je ugotovila polnoštevno udeležbo delegatki in pozdravila delegacijo jugoslovanskih žena in Zveze demokratičnih žena Avstrije ter vse ostale goste in delegatke.

Nato so I. Pokrajinski zbor pozdravili zastopniki delegacij in množičnih organizacij. Prva je govorila zastopnica Centralnega odbora APŽ Jugoslavije tovarišica Justa Gollčnik, ki je med drugim dejala:

»Vezi, ki so nas vezale v času narodno-osvobodilne borbe, v boju proti skupnemu sovražniku nemškemu fašizmu, v boju za narodno svobodo, za boljše življenje, nas vežejo tudi danes, čeprav nas krivična meja še loči.

Naši narodi — danes že svobodni — z ogromnimi delovnimi naporji gradijo socializem. Tega delstva ne more spremeniti niti klevetniška gonja Informbiroja, niti ostalih Partij, ki smatrajo za svojo dolžnost, da nam berejo levite.

Vsem tem klevetnikom odgovarja naše delovno ljudstvo s še večjim zaupanjem v naše partijsko in državno vodstvo.

Pri tem pa se mi in tudi naše žene dobro zavedamo, da s pospešeno graditvijo socializma pri nas krepimo mednarodno fronto socializma, sile napredka v svetu, borbo naprednih sil za mir in demokra-

cijo. Prav s tem pa krepimo tudi vašo borbo za nacionalno svobodo in za boljše življenje.

Ko prinašamo vašemu prvemu Pokrajinskemu zboru pozdrave jugoslovanskih žena, vam hkrati zagotavljamo: ni je sile, ki bi nas mogla razdvojiti v naši skupni borbi.

Kakor smo si stale ramo ob rami v NOB, tako bomo nadaljevale našo skupno borbo tudi zdaj, dokler v socialistični Jugoslaviji ne bo združena tudi Slovenska Koroška.«

Pozdrave Glavnega odbora APŽ Slovenije in vseh slovenskih žena v svobodni domovini je izročila tovarišica Maša Rupena-Osojnikova. Obujala je spomine na partizansko borbo, slavila junaštvo slovenskih žena tostran Karavank in nakazala potrebo sedanje borbe:

»Posebno v teh dneh, ko je spet v ospredju vprašanje mirovne pogodbe z Avstrijo, jugoslovansko ljudstvo odločno izraža zahtevo po priključitvi Slovenske Koroške k Jugoslaviji. Kakor vse doslej se tudi zdaj zapadne države upirajo našim pravičnim zahtevam. Z druge strani pa doživlja Jugoslavija laži in obrekovanja od tistih, ki bi nas bili dolžni prvi podpreti. Nekatere Komunistične partije, kot n. pr. Komunistična partija Avstrije niso prav nič storile zato, da bi bilo koroško ljudstvo rešeno zatiranja in priključena socialistični Jugoslaviji. Pač pa ravno te Komunistične partije in predvsem Komunistična partija Avstrije govore in pišejo vse mogoče laži o Jugoslaviji in celo izjavljajo, da se Jugoslavija ne bo borila za osvoboditev svojih rojakov in druge podobne klevete.

Mislim, da mi ni treba posebej poudarjati, kako zlobne in neresnične so take izmišljotine. Ve same veste, da vas je tudi vaša Osvobodilna fronta na Koroškem po zledu Ljudske fronte Jugoslavije vedno učila in vodila v borbi proti zapadnim imperialistom, proti tistim silam, ki tudi na Koroškem preko svojih organov podpirajo politiko preganjanja koroških Slovencev. Kakor odgovarjajo vsi delovni ljudje v Jugoslaviji na klevete s še bolj poštenim delom, tako odgovorite tudi ve na vsako zlobno propagando s tem, da boste še bolj strujeno, še bolj marljivo delale za zmago osvobodilne borbe na Koroškem.«

Y imenu Osvobodilne fronte za Sloven-

sko Koroško je I. Pokrajinski zbor APŽ pozdravil sekretar POOF-a tov. Andrej Haderlan. Povedal je, da je že I. Kongres OF v širokih obrisih nakazal velike naloge, ki jih bo morala izvršiti Antifasistična fronta žena in da je I. Pokrajinski zbor APŽ dokaz zato, da so naše žene zavedajoč se svojih narodnih dolžnosti pripravljene boriti se skupno z vsemi protifašističnimi organizacijami za svobodo Slovenske Koroške in za mir v svetu.

Tovariš Karl Prusnik — Gašper, predsednik Zveze bivših partizanov Slovenske Koroške, je poudaril pomen dela med prvimi ustanovnim sestankom APŽ na Koroškem pred sedmimi leti in I. Pokrajinskim zborom, ki sta v svojih okoliščinah oba iste borbene važnosti. Tovariš Gašper je zaključil: »Naše delo, tovarišice, je veliko. Gre za mir in mednarodno razumevanje, zaradi tega želimo mnogo borbene volje in vztrajnosti v premagovanju nadaljnjih težkoč in zaprek.«

Za delegacijo Zveze demokratičnih žena Avstrije je govorila tovarišica Kristl Nischelwitzer, ki je pozivala vse žene v borbo za srečnejšo bodočnost svojih otrok. »Prot imperialističnemu rožanju za novo, tretjo svetovno vojno« tako je dejala avstrijska tovarišica. »se moramo prav žene postaviti z odločnim ne.«

Tov. Tončka Maicen, članica jugoslovanske delegacije, ki se je v letih NOB kot partizanka borila na koroških tleh, ni hotela zamuditi priložnosti, da govori svojim nekdanjim soborkam in ostalim ženam Slovenske Koroške. Dejala je med drugim: »Že takrat, ko smo partizani in aktivisti med vojno prihajali k vam, smo se zavedali, da izpolnjujemo veličastno nalogo, da gre za osvoboditev enega najlepših delov Slovenije, da gre za ljudstvo, ki je največ pretrpelo pod tujim jarmom.«

(Nadaljevanje na 2. strani)

Vsem, ki so se javili za izlet na Planico, sporočamo, da je bil čas odhoda preložen in bomo točni čas potom »Slovenskega vestnika« pravočasno sporočili.

Zveza mladine za Slovensko Koroško

Sovietska zveza podpira načela, ki jih vsebujejo jugoslovanski predlogi

London, (Tanjug). — Na seji namestnikov zunanjih ministrov dne 2. t. m. so razpravljali o petem členu osnutka mirovne pogodbe z Avstrijo, ki se nanaša na vračanje avstrijskih meji in o jugoslovanskem kompromisnem predlogu za ureditev avstrijskega vračanja.

Sovijski predstavnik veleposlanik Zarubin, ki se je prvi oglašil k besedi, je izjavil, da ni mudi novih predlogov vlade FLR Jugoslavije in izjava dr. Behlerja z dne 24. februaria načelno osnova za ureditev vprašani, na katere se nanaša čl. 5 osnutka mirovne pogodbe z Avstrijo.

»Sovijska delegacija« — je dejal Zarubin — »podpira načela, ki jih vsebujejo jugoslovanski predlogi.«

Ker so se predstavniki zahodnih velesil skušali izogniti razpravi o prvi točki jugoslovanskega predloga, to je, o zahtevi, da se spremenijo sedanja avstrijsko-jugoslovanska meja, je veleposlanik Zarubin vztrajal na tem, naj zahodni predstavniki povedo svoje načelno stališče do tega vračanja. Tudi po tej izjavi sovijskega delegata niso predstavniki zahodnih velesil hoteli načelno razpravljati o tem vračanju ter so izjavljali da načelna razprava po njihovem mnenju menda ne bi prispevala k rešitvi tega vračanja. Prizadevali so si, da bi iznašli nekakšno »praktično« razlago za razpravo, ki naj bi bila po njihovem mnenju v proučevanju »etnične« vračanja na Slovenskem Koroškem. Predstavniki zahodnih velesil so se tudi izrekli proti ustanovitvi avtonomne pokrajine Koroške ter namesto tega predlagali »zaščito« kulturnega in gospodarskega razvoja koroških Slovencev.

Sovijski predstavnik veleposlanik Zarubin je izjavil na to, da le treba poudariti želja slovenskega naroda na Koroškem, glasiti pa na južnem Koroškem. »Znano je, — je nadaljeval Zarubin — »da gre za deset in deset tisoč ljudi. Vsi imamo spomenico konference slovenskih predstavnikov, ki vsebuje deklaracijo koroških Slovencev, ki jo moramo močje

vati. Če ne upoštevamo želj prebivalstva in odločimo v nasprotju s temi željami, bi bilo težko reči, da ustvarjamo mir na tem ozemlju. Tukaj so izrazili mnenje, da bi avtonomija Slovencev povzročila na Koroškem neopravičljive. Sovijska delegacija se ne strinja s tem mnenjem.«

Zarubin je kot primer navedel obstoj avtonomnih oblasti v Sovjetski zvezi in poudaril, da ni nikakršnih vzrokov, da ne bi del koroškega prebivalstva dobil avtonomije. Po mnenju sovijske delegacije ne bi to povzročilo nikakih neprilic ali neprilic, marveč bi ustvarilo stabilno situacijo na ozemlju, o katerem je govora.

Jugoslovanski kulturni delavci zahtevajo priključitev Slov. Koroške k Jugoslaviji

V polni dvorani Jugoslovanskega dramskega gledališča v Beogradu je bilo v ponedeljek zvečer predavanje o Slovenski Koroški. Na predavanju, ki sta ga organizirala Zveza književnikov v Jugoslaviji in Zveza združenj novinarjev FLRJ, so jugoslovanski kulturni delavci zahtevali priključitev Slovenske Koroške k Federativni ljudski republiki Jugoslaviji.

Ko je podal pregled kulturno-zgodovinskega razvoja koroških Slovencev, ki je potekal v neprestani borbi proti avstrijski germanizatorski politiki, je generalni sekretar Zveze združenj novinarjev FLRJ Mila Vitovorič med drugim dejal:

Znano je, kako je bil organiziran in kako se je razvil plebiscit na Koroškem, ki ga je določila senžermenska mirovna pogodba. Plebiscitno ozemlje je bilo razdeljeno v dve coni. A in B. Našli so iz plebiscitnih con izločili najbolj strnjene slovenske kraje in jih brez plebiscita razdelili takole: Zilbersko dolino Avstriji, Karnško dolino Italiji, Mežiško dolino pa Jugoslaviji, di bi se številni Slovenci na plebiscitnem ozemlju zmanjšalo. — V enak namen so nekateri germanizirane občine na severu dodelili coni A in če bi se ta cona izrekla za Jugoslavijo se v

To je stališče sovijske delegacije pri podpori predlogov jugoslovanske vlade, naj bi del Slovenske Koroške dobil politično, gospodarsko in kulturno avtonomijo. Ta del bi tvoril del Avstrijske republike. »Sovijska delegacija — je končal Zarubin — »nima nobenega razloga, zaradi katerega se ne bi morali strinjati s tem razumnim predlogom jugoslovanske vlade.«

Predstavniki zahodnih velesil niso hoteli med nadaljnjo razpravo sprejeti jugoslovanskih predlogov kot »načelno« razlago za sporazumno ureditev vprašanja mirovne pogodbe z Avstrijo.

con B; če pa bi v coni A dobili večino Avstrijci, bi cona B avtomatično, brez plebiscita ostala Avstriji. V zadnjem trenutku so v volivne sezname vpisali nove tisoče Nemcev, volivne skrinjice so lahko odpirali tudi brez pečata, glasov niso šteli takol no glasovanju na voliščih, marveč so italijanski oficirji in vojakl mnoge volivne skrinjice odnašali nonoči s seboj tudi do 10 km daleč itd. Tako se je Avstrija leta 1920 na podlagi tako priborjene »večine« pičlih 6 tisoč glasov polastila ozemlja, na katerem prebiva 120 000 Slovencev.

Čeprav je Avstrija v senžermensko mirovno pogodbo prevzela obveznost, da bo spoštovala in zagotovila manjšinske pravice slovenskih rojakov, je brezobzirno nadaljevala staro politiko germanizacije kljub slovenskim obljubam in deklaracijam o enakopravnosti. Še težji dnevi so napočili za koroške Slovence po Hitlerjevi priključitvi Avstrije k »velenemškemu rajhu«. Politika germanizacije, ki je bila dotlej večinoma omejena na gospodarsko in politično področje se je spremenila v fizično iztrebljanje slovenskega prebivalstva na Koroškem. Na povelje Gestapa in državnih oblasti so morali voditelji slovenskih političnih in kulturnih organizacij

in ustanov zapustiti deželo. Slovenskemu združenstvu, ki je bilo na Koroškem bratenica narodnega gospodarstva, so nacisti v svojih načrtih namenili glavni udarec. Leta 1940 je bilo slovensko združenstvo na Koroškem likvidirano, premoženje slovenskih združenj izropano, voditelji slovenske zadrzne zveze pa aretirani. Po napadu Hitlerjeve vojske na Jugoslavijo je postal položaj koroških Slovencev nevzdržen. Okoli 470 slovenskih družin so nasilno preselili v nemške kraje, na tisoče Slovencev so odpeljali v koncentracijske taborišča, njihova posestva pa dodelili za nagrado avstrijskim fašistom.

Znano je, da ta strašen teror, ki mu je bil izpostavljen slovenski živelj na Koroškem, ni mogel streti ljudskega odpora. Slovenski delavci in kmetje so formirali partizanske odrede in se skupaj z narodni Jugoslavije začeli boriti za izgon osvovražene okupatorja, stoletnega zasužnjevalca Koroške. Pod vodstvom Komunistične partije so bile v jeseni 1942 formirane prve koroške partizanske skupine, ki so takoj nato začele svoje operacije proti avstrijskim fašističnim zasluževalcem. Tako so že v septembru 1942 poslale prve puške koroških partizanov.

Od septembra 1942 do kapitulacije Hitlerjeve Nemčije so izvršili koroški partizani okoli 600 vojaških akcij in izločili iz borbe 10 000 sovražnih vojakov, uničili 53 lokomotiv, 54 mostov, 219 železniških vagonov, 7 električnih central, 3 rudniške, tri železniške postaje, 67 kamionov in avtomobilov, tri žične železnice, na desetih kilometrov železniške proge, brzoavnih in električnih kablov itd. Med borbo so kljub strašni zimi, lakoti in pomanjkanju vzdržali dve srditi ofenzivi Hitlerjevih regularnih čet. V tej slavni borbi je padlo nad 2000 koroških partizanov.

Delegacija vlade FLRJ je te dni predložila Svetu pomočnikov zunanjih ministrov Sovjetske zveze, ZDA, Anglije in Francije zahtevo po priključitvi Slovenske Koroške k materji domovini — Titovi Jugoslaviji. Izhodišče za vse te zahteve je, naj predstavniki zahodnih držav orušte načelo, da se avstrijska meja, ne more premakniti. Ta meja se mora premakniti, ker se je zagrizla v naše živo, narodno telo. To je zahteva vseh jugoslovanskih narodov zahteva vseh delovnih ljudi Jugoslavije.

S POTVARJANJEM IN LAŽMI POSKUSAJO PRESREPITI SVETOVNO JAVNOST

Celovec, 5. marca 1949. — Zveza koroških združenj v Celovcu nam je poslala naslednje izjavo:

Z ogorčenjem protestiramo proti lažni izjavi Koroške zbornice za obrt in trgovino v Celovcu. Zlagana je njena trditev, da popolnoma nepristransko odloča o obrtnih zadevah koroških Slovencev, marveč je resnica, da je odklonila šele v zadnjem času celo vrsto priporočil za obrtna dovoljenja Slovencev. Posebno krivičen je primer Južnokoroške gospodarske zadruge, kateri je bila obrtna pravica odklonjena, kljub temu, da so to zadrugo svojčas nacisti popolnoma izropali in zapustili. Prav tako je zbornica šele pred dnevi odklonila gostinjsko obrt Zdravku Hartmanu, ki je kot slovenski antifašist bil od gestape zasledovan in pretrpel nad štiri leta v Dachau-u. Takšnih primerov je mnogo. Nadalje je zlagana vest, da zbornica rešuje vloge v slovenskem jeziku. V vsej zbornici ni uslužbenega niti enega Slovenca. Niti tisoč slovenskih obrtnikov niti slovenske zadruge nimajo nobenega zastopnika v zbornici. Na ta način je omogočena nesramna igra obrtnih oblasti in zbornice, ki dosledno preprečujejo koroškim Slovincem gospodarski razvoj in utrditev.

Protestiramo proti vsakršni drugačni izjavi, ker je podla laž.

Popravek

V 17. številki našega lista z dne 26. februaria t. l. se nam je v članku pod naslovom »Avstrijsko sodišče je moralo ugotoviti nevzdržljivost obtožb proti slovenskim mladincem« pripetila pomota. Državni pravdnik, ki je predlagal obsodbo slovenskih mladincev v polnem obsegu, ni kakor smo pomotoma zapisali, dr. Stejskal, temveč dr. Stoisser.

Zene Slovenske Koroške se borijo za mir in pravico

(Nadaljevanje s 1. strani)

Tov. Tončka se je spominjala skupne borbe in skupnega dela, spominjala pa se je tudi dneva, ko so jugoslovanski borci zamuščali Koroško.

Opozarjala je na veliko nevarnost, ki jo pomenijo jugoslovanski izdajski bezunci na Koroškem. Navedla je primer karšana Lavriha, ki se udelestvoje pod nanašnim imenom Janežič. Ko so ga partizani kot enega glavnih organizatorjev Bele garde ušli, ga niso tako kaznovali, kot bi zaslužil, ker so se ozirali na njegovo duhovniško obleko. To velikodušnost je plačal s tem, da je lastnoročno z nožem zaklal stražarja in ubežal. Vedno je maševal kot italijanski vojni kurat s puško na rami ali pištolo za pasom.

Mnogo odobravanja vseh delegatk so želi pionirji, ki so nastopili s svojo zastavo in pozdravili I. Pokrajinski zbor. V njihovem imenu je pionir Igor zagotavljal ženam in materam, da hočejo tudi pionirji doprinesiti svoj del za osvoboditev Slovenske Koroške.

Po pionirskem nastopu se je začel delovni program I. Pokrajinskega zbora po dnevnem redu, ki je bil enoglasno odbran.

Tov. Milka Wieserjeva je podala politični pregled. Razčlenila je zunanji in notranji položaj, ter se predvsem dotaknila londonskih pogajanj z avstrijsko mirovno pogodbo.

V svojem poročilu o delu organizacije AFŽ je tov. Hilda Ogrisova podala jasno sliko uspehov, nakazala je pa tudi napake in pomanjkljivosti, ki jih bo treba v nadaljnjem delu odpravljati. Med najlepše uspehe AFŽ spadajo številni dobro obiskani tečaji v raznih ženskih strokah, lanske proslave mednarodnega praznika žena, najrazličnejše prireditve in predvsem pomoč pri gradnji prosvetnega doma v Žitari vasi.

V diskusiji, ki je sledila referatu tov. Hilde, so predvsem mlajše žene živahno razpravljale o vseh vprašanjih, ki predvsem zanimajo naše žene.

Za uspešnejše delo je potrebno, da postane AFŽ, ki je do sedaj bila vključena

v OP, samostojna organizacija. Žene so nato enoglasno sprejele osnutek pravil samostojne organizacije, ki ga je obrazložila tov. Milena.

Med razpravljanjem je na zasedanje prispel predsednik POOF-a tovariš dr. France Petek, navdušeno pozdravljen od vseh navzočih.

Po diskusiji o pravilih je bil izvoljen novi Pokrajinski odbor, v katerega so delegatke predlagale tiste tovarišice, ki so se v dosedanjem delu najbolj izkazale; vsi predlogi so bili enoglasno sprejeti.

Po enournem odmoru je Pokrajinski zbor nadaljeval s svojim delom. Najprej je jugoslovanska delegacija predala našim ženam darila, ki so jih poslale žene Slovenije in ostale Jugoslavije, nato pa je tov. Ogrisova predala tudi jugoslovanski delegaciji darila naših žena iz vseh okrajev Slovenske Koroške.

O pomenu organizacije ter o nalogah je govorila novoizvoljena sekretarka Pokrajinskega odbora AFŽ tov. Milena Mahorjeva. Najpreje je poudarila, da je nastala AFŽ za Slovensko Koroško v času najhujše borbe, ko so prav žene podpisale narodnoosvobodilno borbo in z vsemi močmi skrbele za partizane, jim donosale hrano, obleke in drugo. Glavno delo žena pa je bilo, da so ponesle osvobodilno misel med slovensko ljudstvo na Koroškem. Takrat so žene spoznale važnost in pomen organizacije, spoznale so, kaj so zmogne napraviti, če so združene v močni enotni organizaciji.

Ko je tov. Milena govorila o današnjem položaju, je dejala, da mora Osvobodilna fronta — voditeljica borbe koroških Slovencev za osvoboditev — imeti tudi danes prav v organizaciji žena tisto podporo, ki jo je imela že v času NOB. Vse naloge OF so tudi naloge žena. »Ena najvažnejših nalog je«, je dejala tov. Milena, »da v prvi vrsti pristopimo do žen, ki danes še stojijo ob strani in še niso vključene v našo organizacijo. Mnogim izmed njih manjka samozavesti, da bi se vključile v delo. Naša naloga je, da ravno te žene

pritegnemo k delu in vzbudimo v njih samozavest do dela. Nada se stoji pred nami naloga, da bomo skrbele za vzgojo naših otrok. Dobro vemo, kakšna je danes vzgoja v šolah, zato bo naloga nas mater in žena, da bomo mladino vzgajale v naprednem duhu in budile k nacionalni zavesti. Naloga naše organizacije pa je tudi skrb za šoli odraslo mladino, predvsem skrb za naše mladinke, nuditi jim moramo možnosti strokovne izobrazbe, kar nam bo najbolj uspelo v obliki raznih šivilskih in gospodinskih tečajev.«

Kot glavno nalogo vseh žena je tov. Milena poudarila ohranitev trdnega miru. Združene v Mednarodni demokratični federaciji žena se nad 80 milijonov mater in žena bori proti hujškanju na novo vojno. Tudi v Slovenske Koroške so s svojega zbora poslale pismo Federaciji, v katerem prosijo za sprejem AFŽ v MDIŽ.

Nadalje so žene s Pokrajinskega zbora poslale pozdrave maršalu Titu in Centralnemu odboru AFŽ Jugoslavije. V oismu, ki so ga naslovile na notranje ministristvo na Dunaju, žene Slovenske Koroške ostro protestirajo proti protipostavni odklonitvi javnopravnega priznanja OF ter odločno zahtevajo takojšnje priznanje Osvobodilne fronte za Slovensko Koroško. V resoluciji dr. Behlerja v Londonu pa žene med drugim pravijo:

»Žene Slovenske Koroške, ki smo neposredno sodelovale v narodnoosvobodilni borbi, smo doprinesle mnogo žrtve za zlom fašizma in za osvoboditev Slovenske Koroške. Kljub temu smo danes še vedno zatirane...«

Pozdravljamo Vaše miroljubne predloge in znova poudarjamo željo po priključitvi Slovenske Koroške k FLRJ.

Ob koncu so imele žene še kratko proslavo 8. marca, kjer je tov. Jelka Kuharjeva v kratkih besedah orisala pomen in zgodovino mednarodnega praznika žena. Tovarišice so nastopile z recitacijami, hodiški tamburaši pa so zaigrali več lepih pesmi. Z himno »Hej Slovani« so žene Slovenske Koroške zaključile svoj I. Pokrajinski zbor.

Jezik klevetnikov in demagogov

Pod tem naslovom prinaša »Ljudska pravica«, glasilo Komunistične partije Slovenije uvodnik, ki ga vsled važnosti za nas koroške Slovence v celoti objavljamo:

Po resoluciji Informbiroja prihajajo iz usta in izpod peresa mnogih »kritikov« vsak dan novi nesmisli in laži o Jugoslaviji. V svojevrstnem jeziku te klevetniške gonje in brezprincipielne demagogije govore partijska glasila o naši revoluciji in graditvi socializma, o naši borbi in delovnih naporih, govore dan za dnem radijske postaje iz Moskve, Budimpešte, Prage in se pojavljajo v partijskih teoretičnih glasilih razprave o vseh mogočih »odklonih« KPJ. To prizadevanje, dokazati kakorkoli, pa četudi z lažjo in kleveto, napake KPJ, slepiti jugoslovansko ljudstvo in napredno mednarodno javnost, gre v naravnost abotne nesmisle. Naših delovnih ljudi seveda vsa ta laži-propaganda ne more prepričati, da so njihovi napori za izgradnjo socializma v Jugoslaviji izdajstvo in zločin proti internacionalizmu. Nasprotno, postaja jim še bolj jasno, kako veliko odgovornost je prevzelo naše vodstvo KPJ v borbi za zmago resnice o naši revoluciji, za zmago marksistično-leninističnih načel v praksi mednarodnega revolucionarnega gibanja. Zato se še tesneje oklepajo svoje Partije ter vlagajo še večje napore v bitko za izvedbo petletke.

Klevetnikom Jugoslavije pa je očitno malo mar usoda jugoslovanskega ljudstva, kateremu s svojo gonjo povzročajo težave, ki bi v socialistični graditvi prav lahko izostale. Njihov cilj je: za vsako ceno dokazati »izdajstvo« KPJ, opravičiti napada Informbiroja. To smatrajo za svoje zgodovinsko poslanstvo in naravnost tekmujejo, kdo si bo nabral pri tem več lavorik. Vse to delajo v imenu marksizma-leninizma, prl tem pa trgajo njegovo živno dušo in se opirajo na suhe citate in demagoške fraze ter potvarjajo dejstva o jugoslovanski stvarnosti. Zato nas prav za prav ne čudi, da poskušajo tudi okrog londonske konference in naše borbe za osvoboditev Slovenske Koroške razviti svojo demagogijo.

Pariška »Humanité« je porabila priliko, da prikaže že sam prihod jugoslovanskega predstavnika v London in njegove razgovore s predstavniki držav, ki sodelujejo na konferenci, kot snovanje sporazuma Jugoslavije z imperialisti.

Glasilo Komunistične partije Avstrije za Koroško »Volkswille« je 21. februarja, sklicujoč se na izjavo ameriškega diplomata objavilo vest, »da je bil brez dvoma sprejet v pogledu Slovenske Koroške kompromis med »zapadnimi« silami in jugoslovanskim predstavnikom v Londonu« s pripombo, da je to dokaz, »da se zapadne sile danes v večji meri zanimajo za Jugoslavijo, kakor za Avstrijo«. Centralno glasilo KPA »Oesterreichische Volksstimme« pa je 22. februarja objavilo vest »ameriško usmerjenega tiska« — kot samo pravi — o tajnih razgovorih med Jugoslavijo in »zapadnimi« silami, kateri je dodalo še svoj komentar, ki obsoja Jugoslavijo, češ da vodi v Londonu pogajanja v interesu »strateških ciljev zapada«.

V svoji slepi demagogiji so torej organi komunističnih partij brez oklevanja popadli kost, ki jim jo je pomnila ameriška propaganda in planili na Jugoslavijo, češ da sklepa kompromise z zapadom. Ali ni to skrajni cinizem? Ali ni skrajno nemoralna ta politična igra, da prizadevanje Jugoslavije, najti sporazumno rešitev koroškega vprašanja, prikazujejo na enkrat kot »strateško uslugo« zapadu! Še mnogo zlobnejši, kot je bil krik in vik, da smo se udinili zapadu, zato ker smo se pogodili za delovanje jugoslovanskega zlata, je ta očitek! Tovariš Bebler je že s svojim prvim nastopom pred konferenco demantiral te klevete in nedvomno jih bo bodočnost do kraja razkrinkala.

Prav tovariši iz vrst KPA imajo najmanj pravice demagoško zavijati oči zaradi jugoslovanskih predlogov na londonski konferenci. Še prav pred kratkim je Kacjanka, član CK KPA in njen predstavnik v kor. deželnem parlamentu glasoval za resolucijo, ki je bila poslana v London zunanjemu ministru avstrijske vlade dr. Gruberju, s katero sta klerikalna in socialdemokratska stranka v imenu »večine« prebivalstva na Koroškem zahtevali odklonitev jugoslovanskih teritorialnih zahtev. Komunistična partija Avstrije, ki je sicer tu in tam na papirju priznala pravico koroških Slovencev do samoodločbe, je dejansko že ves čas na liniji nacionalnega za-

tiranja, uveljavljanja velenemstva na Koroškem. Čeprav je nekoč sama nasproti našim zahtevam po priključitvi postavljala predlog avtonomije za koroške Slovence, ni storila prav nič, da bi se vsaj to uresničilo. Eden njenih vodilnih predstavnikov, član sekretariata CK KPA, Ernst Fischer je že v času zasedanja sveta pomočnikov zunanjih ministrov na Dunaju, torej skoraj leto dni pred resolucijo Informbiroja in roistvom teorije o »nacionalizmu KPJ« — vzkliknil na nekem mitingu na Koroškem, da bi se pripikil koroškimi šovinistom: »Čeprav je Tito komunist, mu ne bomo odstopili niti koščka koroške zemlje!« Komunistična partija Avstrije ni pokazala prav nobene resne pripravljenosti za pravično reševanje narodnega vprašanja koroških Slovencev, ampak je gledala le na to, da se ne bi »kompromitirala« pred avstrijsko buržoazijo, posebno pred koroškimi šovinističnimi elementi. Ta politika prirepišstva do avstrijske buržoazije je vse prej kot revolucionarna, vse prej kot marksistična. Tudi dejstvo, da je podpirala jugoslovanske zahteve Sovjetska zveza, ker je bilo koroško vprašanje stalno eden glavnih vzvodov za zavračanje poskusov združene reakcije, da bi se z mirovno pogodbo polastila Avstrije, ni prav nič motilo Komunistične partije Avstrije, ko je uprizarjala po zgledu avstrijske buržoazije manifestacije za nedeljivo Koroško. Nasprotno pa je KPJ vedno vodila v borbi za osvoboditev Koroške politiko, ki je ustrezala interesom vsega demokratičnega tabora, predvsem politiki Sovjetske zveze in tudi danes išče pot, ki bi bila najkoristnejša za stvar miru in demokratičnega gibanja na svetu.

Toda prvi znak, da bo Jugoslavija eventualno — in to zaradi situacije, v katero

so jo postavili »kritiki« iz demokratičnega tabora, zlasti pa politika avstrijskih komunistov do koroških Slovencev — morala delno popustiti v obsegu svojih teritorialnih zahtev do Avstrije, so v glasilih KPA že obrnili v licemersko podtikanje: pogledite jih, sklenili so kompromis z zapadom! Še več! To kleveto je »Volkswille« 24. februarja zabelil v komentarju k novemu predlogu Jugoslavije še z ugotovitvijo, da bo Avstrija vsekakor morala plačati ceno zato, ker so zapadne sile pridobile Jugoslavijo, da bo pustila na cedilu grško osvobodilno gibanje!

Ali bi na ta način tovariši KPA hoteli zabrisati svojo nečastno politiko do koroškega ljudstva? Potem jim lahko povevmo, da je to odveč! Slovenski komunisti na Koroškem in vsi koroški Slovenci so si popolnoma na jasnem o politiki KPA, kot tudi o politiki Komunistične partije Jugoslavije in to so tudi vodstvu KPA že večkrat zelo jasno pokazali. Nikake klevete in nikako škodoželjno prišepetavanje ne more omajati zaupanja koroških Slovencev v to, da se njihova domovina Jugoslavija razvija v trdno socialistično državo, da stoji neomajno v taboru naprednih sil, da imajo in da bodo vedno imeli v njej svojo največjo oporo in zaščito ter da jim je garancija za to prav Komunistična partija Jugoslavije in njeno vodstvo z tovarišem Titom na čelu.

Brez dvoma avstrijskim delovnim množicam prav nič ne koristi, če se poleg reakcionarnih avstrijskih klik oglašajo še avstrijski komunisti s propagando proti Komunistični partiji Jugoslavije. V interesu avstrijskega delovnega ljudstva bi bilo potrebno posvetiti mnogo več pozornosti in dela borbi proti zapadnemu imperializmu in njegovim agenturam v Avstriji, življenjskim vprašanjem avstrijskega delov-

nega človeka, mobilizaciji vseh naprednih sil proti domači in tuji reakciji. Tu bi Komunistični partiji Avstrije ne bila odveč celo kaka izkušnja iz revolucionarnega gibanja v Jugoslaviji! Toda videti je, da se vodstvo KPA na Koroškem mnogo intenzivneje bavi z poskusi razbijanja enotnosti koroških Slovencev, s tem, da »čisti« iz Partije predane slovenske komuniste in da dokazuje »zablode« KPJ, kakor z borbo proti avstrijski reakciji in njenim imperialističnim gospodarjem, Mišel, ki jo je izrekel »Volkswille« češ, da se zapad bolj zanima za Jugoslavijo kot za Avstrijo, ni le zlobna, do kraja zgrešena, antimarksistična parola, ampak krije v sebi globoko zmoto, zaradi katere avstrijski tovariši ne vidijo, kje je njihov glavni sovražnik, proti kateremu je treba naperiti vsa kopja. Ali se avstrijski tovariši res ne zavedajo, da je glavna smer pritiška imperializma na srednjem Evropo uprta v Avstrijo, iz katere hočejo napraviti trdnjavo proti deželam ljudske demokracije? Ali se res ne zavedajo, da mora biti osnovna naloga komunistov v Avstriji, borba proti ameriškemu imperializmu in njegovim agenturam — in to ne le v resolucijah, ampak predvsem v praktičnem delu — borba proti vse globljemu potapljanju Avstrije v imperialističnih vodah? Kako dolgo misli KPA v svoji praksi nadaljevati politiko prirepišstva avstrijski in mednarodni reakciji?

Seveda za vse to »kritiki« Komunistične partije Jugoslavije ne najdejo besede, ne iščejo odgovora.

Delovne množice Jugoslavije odgovarjajo na jezik klevetnikov in demagogov še z večjim poletom v svoji socialistični graditvi. Prav tako bo slovensko ljudstvo na Koroškem, po zgledu vsega jugoslovanskega ljudstva in njegove Komunistične partije — vsem klevetam in spletkam navkljub — odločno in neomajno vztrajalo v obrambi svojih velikih svobodoljubnih in demokratičnih ciljev.

„Zahteva do priključitve Slovenske Koroške je tudi naša zahteva“

Na akademiji v veliki Unionski dvorani v Ljubljani, ki je bila posvečena borbi Slovenske Koroške, je govoril tovariš France Primožič — Marko, predsednik sekcije koroških borcev pri Zvezi borcev Narodnoosvobodilne vojske. Tov. Primožič je med drugim dejal:

Za nas borce, ki smo se v vrstah narodnoosvobodilne vojske, pod vodstvom Partije in tov. Tita borili za osvoboditev vsega jugoslovanskega ljudstva, borba za rešitev koroških Slovencev ni nekaj novega. Kakor smo takrat dajali svojo kri in brezštevne napore, da bi se uresničile stoletne sanje o združitvi vsega slovenskega naroda v svobodni domovini, tako tudi v tem trenutku štejeemo za svojo najvišjo dolžnost, da dvignemo svoj glas za osnovno pravico slovenskega ljudstva na Koroškem — za pravico njegovega svobodnega življenja v Jugoslaviji. To pravico je koroško ljudstvo dokazalo ne le s tem, da je kljubovalo stoletni germanizaciji, ampak predvsem s tem, da se je v vojni proti fašizmu junaško uprlo svojim zatiralcem in se pridružilo obojenu borbi jugoslovanskih narodov pod vodstvom Komunistične partije Jugoslavije.

Po vojni koroški Slovenci nadaljujejo z borbo za svojo osvoboditev, za združitve z matičnim narodom. Na temelju zagotovila, da bo vprašanje meje z Avstrijo rešeno na mirovni konferenci, je v interesu miru naša armada 1945. leta zapustila Slovensko Koroško. Avstrijski upravni aparat, ki je s podporo angleških zasedbenih organov prevzel oblast na Koroškem, tudi danes nadaljuje z germanizacijo in narodnostnim zatiranjem koroških Slovencev.

Od maja 1945. leta pa do danes je bilo aretiranih nad 300 koroških Slovencev, izrečeno nad njimi nič manj kakor 190 obdobj z 280 meseci zaporne kazni ter z visokimi globami. Vse to so izvajali angleški okupacijski organi neposredno ali pa avstrijske oblasti ob asistenci okupacijskih organov.

Diskriminacija koroških Slovencev se nadaljuje na vseh področjih, kajti združena reakcija ob težavah, ki nastajajo v zvezi z maršalizacijo Avstrije načrtno organizira gonjo proti koroškimi Slovincem, da bi odvrnila pozornost množice od brezposelnosti, draginje, upadanja industrijske proizvodnje ter podobnih pojavov, ki spremljajo Marshallov plan.

Kljub združenemu navelu reakcije pa Osvobodilna fronta za Slovensko Koroško, čeprav nepriznana, krepi borbene vrste koroških Slovencev s svojo odločno in brezkompromisno borbo za pravice slovenskega ljudstva na Koroškem in njegovo združitve z matičnim narodom.

Bistvena značilnost osvobodilne borbe koroških Slovencev je njen globoko demokratičen, antifašističen in antiimperialističen značaj. Že od leta 1934, od sporazuma med Komunističnimi partijami Jugoslavije, Avstrije in Italije, so bili slovenski komunisti na Koroškem iniciatorji gibanja proti nemškemu fašizmu. Tako so bila na Koroškem pripravljena tla za nagel in krepak polet oborožene borbe proti hitlerizmu, ki jo je že v letu 1942 sprožilo osvobodilno gibanje jugoslovanskih narodov tudi med koroškimi Slovenci. Kljub temu, da so bile hitlerjevske pozicije v Avstriji, posebno med Avstrijci na Koroškem, izredno trdne, je vodstvo osvobodilnega gibanja koroških Slovencev v duhu internacionalizma celotne jugoslovanske osvobodilne borbe, storilo vse, da bi pritegnilo v borbo proti fašizmu tudi avstrijske delovne množice.

Tudi po koncu vojne so se slovenski antifašisti na Koroškem zavedali, da je poleg borbe za priključitev k Jugoslaviji njihova glavna dolžnost najtesneje sodelovanje z vsemi naprednimi avstrijskimi elementi v borbi proti avstrijski in mednarodni reakciji. Dejstvo, da so tri četrtine Avstrije zasedli zapadni imperialisti, je ustvarilo možnost za še tesnejšo povezavo slovenskih in avstrijskih demokratičnih sil. Ko je prišlo vprašanje mirovne pogodbe z Avstrijo na dnevni red mednarodnih konferenc, pa se je pokazalo, da tudi vodilni tovariši iz Komunistične partije Avstrije ne razumejo borbe za svobodo koroških Slovencev. Iz strahu, da se ne bi kompromitirali pred avstrijsko buržoazijo, so se odrekli doslednosti v reševanju tega vprašanja, to pa jih je seveda nujno moralo zavesti v nova in vse globlja odstopanja od marksistično-leninističnih načel. Kako daleč so zabredli na tej poti, nam dokazuje tudi stališče vodilnih predstavnikov KPA, ki so ga zavzeli ob sedanjem zasedanju konference namestnikov zunanjih ministrov v Londonu.

V listih KPA so se pojavile debelo tiskane vesti, ki govore o tem, da je baje Jugoslavija v Londonu sklenila kompro-

mis z imperialističnimi državami in to v smislu zavarovanja strateških ciljev zapadnih držav, kakor dobesedno navajajo. Vsak nesmisel, ki jim ga sugerira anglo-ameriška propaganda, uporabljajo za demagoške napade na Jugoslavijo. Na drugi strani pa je pred kratkim predstavnik KPA v koroškem deželnem parlamentu glasoval za brzojavko, ki sta jo klerikalna in socialdemokratska stranka Avstrije poslali zunanjemu ministru Gruberju v London z zahtevo po nedotakljivosti avstrijskih meja, v duhu stare velenemške parole: »nedeljive Koroške«.

Tov. Bebler je znova poudaril upravičenost teritorialnih in drugih zahtev FLRJ nasproti Avstriji, zahtevo po priključitvi Slovenske Koroške, ki so jo zapadne sile dosledno odklanjale in s tem onemogočile sklenitev mirovne pogodbe z Avstrijo. S tem, ko je izrazil maksimalno pripravljenost Jugoslavije za doseg sporazumne rešitve tega vprašanja, je ponovno dokazal, da je zunanja politika Jugoslavije usmerjena k utrjevanju miru in dobrih odnosov med narodi. Samo taka politika je v interesu utrjevanja miroljubnih demokratičnih sil s Sovjetsko zvezo na čelu. Tudi v primeru borbe za osvoboditev koroških Slovencev politika Jugoslavije nikdar ni prišla navzkriž z interesi Sovjetske zveze in mednarodnega demokratičnega gibanja. Prav osvobodilno gibanje koroških Slovencev je vztrajno in odločno razkrinkavalo antidemokratično politiko zapadnih okupacijskih sil v Avstriji. Prav borba za priključitev je na Koroškem razglašala demokracijo zapadnega kova. Koroško vprašanje je bilo eno glavnih vprašanj, ki je preprečevalo na vseh dosedanjih mednarodnih konferencah zaradi mirovne pogodbe z Avstrijo načrte zapadnih držav za zasužnjenje Avstrije. Zato odločno obsojamo klevete, ki se ob vprašanju sklenitve mirovne pogodbe z Avstrijo danes širijo iz vrst nekaterih kompartij in predstavljajo vodo na mlin ameriškega imperializma.

V trenutku, ko je vprašanje osvoboditve koroških Slovencev spet stopilo pred svetovno javnost, čutilimo vsi, ki smo se borili za popolno osvoboditev jugoslovanskih narodov, dolžnost, da ponovno ouchdarimo, da je zahteva do priključitve Slovenske Koroške tudi naša zahteva da smo si pravico do osvoboditve naših bratov priborili z orožjem in krvjo.

Svobodna domovina je z nami

Zahteve FLR Jugoslavije so utemeljene

Po govoru tovariša Primožiča so prebrali resolucije, ki so jih poslali namestnikom zunanjih ministrov v Londonu in Zvezam antifašističnih organizacij v Celovcu. V resoluciji Svetu namestnikov zunanjih ministrov v Londonu poudarja: »Borci iz narodno-osvobodilne borbe slovenskega naroda, posebno tisti, ki smo v vojni proti hitlerjevskemu fašizmu sodelovali v osvobodilnem gibanju Slovenske Koroške, čutimo svojo dolžnost, da ob priložnosti, ko se odloča o vprašanju Slovenske Koroške v zvezi z mirovno pogodbo z Avstrijo, opozorimo Svet namestnikov zunanjih ministrov v Londonu in vso svetovno demokratično javnost, da je osvoboditev koroških Slovencev stvar izpolnitve tistih velikih idej, za katere so jugoslovanski narodi v taboru demokratičnih sil v pretekli vojni doprinesli tako velike žrtve. Zato postavljamo vprašanje:

kdo je zaslužil pomoč in zaščito ali ljudstvo, ki je bilo desetletja nečloveško zatirano, ki se je junaško uprlo nacizmu in ki je po koncu vojne ponovno zatirano in izpostavljeno germanizaciji — ali tisti, ki so se izkazali kot brezobzirni germanizatorji, ki so bili še nedavno Hitlerjevo napadalno orožje proti Jugoslaviji in ki so tudi po koncu vojne, kakor v preteklosti, prelomiti doslej še vsako obljubo, dano koroškim Slovincem.

Zato zahtevamo, da se v mirovni pogodbi z Avstrijo upoštevali utemeljene zahteve Federativne ljudske republike Jugoslavije in predvsem, da se preneha lemati za osnovo pogodbe stališče zapadnih držav o nedotakljivosti sedanjih krivičnih mej. Smatramo, da je priključitev Slovenske Koroške k Jugoslaviji pogoj za doseg pravične rešitve in za ugotovitev normalnih odnosov med Jugoslavijo in Avstrijo.

Krivična meja med Koroško in Jugoslavijo mora pasti

V resoluciji Zvezam bivših koroških partizanov, internirancev, izselencev in vsem koroškim antifašistom pravijo:

»Zveza borcev narodno-osvobodilne vojne v Sloveniji, posebno tisti njeni člani, ki smo se proti nacifašizmu skupaj s kor. partizani in aktivisti borili na tleh Slovenske Koroške, Vam pošiljamo svoje tople borbene pozdrave. Ob priložnosti, ko se na londonski konferenci razpravlja o mirovni pogodbi z Avstrijo, ponovno manifestiramo svojo globoko, neomažno zvestobo ljudstvu Slovenske Koroške in izražamo v imenu vsega jugoslovanskega ljudstva zahtevo po priključitvi Slovenske Koroške k Jugoslaviji. Naša zahteva je, da mora pasti krivična meja med Koroško in Jugoslavijo, ki so jo zapadni imperialisti ponovno zasadili med nas, čeprav smo jo ovrgli že z našo skupno borbo proti fašizmu.

Zahtevamo, da se pospeši rešitev težkega položaja, v katerem živite že vsa leta po koncu vojne.

Obenem pozdravljamo odločno in nepopustljivo borbo koroškega ljudstva proti pritisku avstrijske in zapadne reakcije. Vaša enotnost, ki ste jo pokazali tudi proti klevetnikom Komunistične partije Jugoslavije, je garancija Vaše trdnosti in zmage. Ostanite tudi v bodoče nepristojni za vse razdratne poskuse, pa naj prihajajo iz katere koli strani.

Zagotavljamo Vam, da bomo tudi v bodoče kot doslej vlagali vse svoje sile v borbo za napredek in okrepitev naše skupne domovine Jugoslavije in da bomo v odgovor na klevete, s katerimi nas obsipajo, še vztrajneje gradili socializem tako, kakor nas učil Partija, naš CK in tovariš Tito.

Jugoslavija je med prvimi državami v borbi za mir in demokracijo

V pismu tov. dr. Alešu Beblerju pravijo med drugim:

»Prosim Vas, da v tej borbi ne popustite, temveč podkrepilni z željo vsega slovenskega in jugoslovanskega naroda pa z željami naših koroških bratov, prikažete vsemu svetu pravične zahteve in poudarite naklane sovražnikov, ki hočejo po krivici dati na milost in nemilost naše brate v Koroški onim, ki so se do sedaj izkazali kot največji zatiranci človeških in nacionalnih pravic.

Naši narodi so si v borbi priborili svojo svobodo. V tej borbi so se aktivno udeleževali naši bratje Korošci in to v osrčju Hitlerjevega rajha, kjer so bili edini, ki so se borili za pravično stvar na strani zaveznikov proti najhujšemu krvniku človeštva — fašizmu. Ne priznati danes tega, se pravi, negirati resnico in podpirati krivico.

Žrtve, ki so padale za osvoboditev vsega poštenega človeštva, terja o priznanje in postavitve meja tako, da bo osigurana nacionalna svoboda našemu ljudstvu. Dovolj je bilo izigravanja, dovolj borb po osvoboditvi proti bivšim hlapcem fašizma na Koroškem. Čut človečnosti se mora končno izražati v sklepih zasedanja pomočnikov zunanjih ministrov, posebno sedaj, ko ste v imenu vlade in jugoslovanskih narodov ponovno dokazali vsemu svetu, da smo bili in bomo pripravljani za pogajanja, ki lahko prinesejo ob obojestranskem razumevanju rešitev ob pogojih upoštevanja mednarodnih določil o manjšinah. S tem je dokaz volje naših narodov za sožitje in sodelovanje z našimi sosednimi narodi dokaz, da je Jugoslavija med prvimi državami v borbi za mir in demokracijo.

Stališče Jugoslavije do Slov. Koroške se je vedno skladalo s stališčem »Z

Tudi v Mariboru je Zveza borcev Narodno osvobodilne vojske priredila manifestativno akademijo, posvečeno borbi Slovenske Koroške. O vprašanju koroških Slovencev je govoril tov. Pavnik Jože, član Mestnega komiteja KPS, ki je prikazal zgodovino borbe koroških Slovencev in poudaril, da se je stališče Jugoslavije do Slovenske Koroške vedno skladalo s stališčem Sovjetske zveze, ki je tudi stalno podpirala jugoslovanske upravičene zahteve.

»Z novimi predlogi na konferenci v Londonu«, je nadaljeval tov. Pavnik, »je naša vlada ponovno dokazala svojo željo po hitri sklenitvi mirovne pogodbe z Avstrijo, kar bi koristilo utrditvi miru. Toda za osnovo rešitve vprašanja Slovenske Koroške mora biti poprava sedanje krivične meje med Avstrijo in Jugoslavijo. Naše ljudstvo zahteva, da sprejmejo na londonski konferenci upravičene zahteve naše vlade.«

Nato so prebrali resolucije, ki so jih poslali Izvršnemu odboru OF za Slovensko Koroško, tov. dr. Beblerju in namestnikom zunanjih ministrov v Londonu.

»Nadaljujte skupno z nami boj proti krivicam, laži in zatiranju.«

V resoluciji IOOF za Slovensko Koroško je rečeno:

pravice. Naša vlada je po svojem zastopniku utemeljila svoje zahteve in pravice do Slovenske Koroške, vendar imperialisti skušajo odrediti naše pravične zahteve. Mi smo v borbi nepopustljivi — mi smo za pravično rešitev tega spornega vprašanja. Predlog pomočnika zunanjega ministra je dokaz želje jugoslovanskih narodov za pravično rešitev tega vprašanja. Naše zahteve so upravičene, vendar tudi tu smo dokazali, da smo pripravljali se pogajati ob pravičnem razumevanju in reševanju tega vprašanja od strani Avstrije.

„Zavedajmo se, da bomo zmagali, ker se borimo za pravično stvar“

Zveza borcev NOV, sekcija koroških borcev v Mariboru, je poslala namestnikom zunanjih ministrov v Londonu resolucijo, v kateri med drugim pravi:

»V najtežjih dneh zgodovine slovenskega in jugoslovanskih narodov, v dneh ko smo se skupno z združenimi narodi na čelu s Sovjetsko zvezo, Združenih držav Amerike in Anglije borili proti najhujšemu sovražniku človeštva proti fašizmu smo bili prepričani, da ne bo potrebno več pisati raznih resolucij za to, da bodo Slovenci svobodni. Takrat ko so koroški Slovenci v osrčju Hitlerjevega rajha v borbi padali in umirali za svojo in za svobodo vseh narodov, takrat smo bili prepričani, da bodo tudi koroški Slovenci dobili to, kar jim po vseh zakonih pripada, dobili svobodo. Ker pa se vsled teženj zapadnih imperialistov — predvsem pa teženj avstrijskih fašistov s koroškimi Slovenci spet truje, ker se zanika vse ogromne žrtve, ki so jih dali jugoslovanski narodi za svobodo, odločno zahtevamo, da se ugoti upravičeno

Pri reševanju mednarodnih in svojih vprašanj smo že neštetokrat dokazali, da naše težnje in zahteve niso nacionalistične, — so globoko patriotične, — so težnje ljudi, — težnje in zahteve narodov, ki zahtevajo samo svoje. V tej borbi nas težave samo še jeklenijo in jačajo; v borbi nas težave samo še jeklenijo in jačajo; v borbi proti krivicam so naše zahteve še plemenitejše.

V prepričanju, da bomo v skupni borbi za pravico zmagali Vam ključemo: Nadaljujte odločno svojo borbo za svobodo in resnično demokracijo, — nadaljujte skupno z nami boj proti krivicam, laži in zatiranju.«

nim zahtevam Slovencev na Koroškem. Posebno pa zahtevamo, da namestniki zunanjih ministrov ZDA, Anglije in Francije podprejo predlog predstavnika Sovjetske zveze in upravičeno zahtevo jugoslovanskih narodov, ki je izražena v predlogu tovariša Beblerja, da se krivične meje med Jugoslavijo in Avstrijo popravijo. Od to svoje zahteve nikoli ne bomo odstopili. Še odločneje bomo podprli upravičene zahteve in težnje koroških Slovencev. Zavedamo se, da bomo zmagali, ker se borimo za pravično stvar, ker se borimo za to, kar je naše in česar nam za vedno nihče ne more vzeti. S svojim globokim patriotizmom dokazujemo to, kar smo dokazovali ves čas naše borbe in graditve socializma — to je — da tuleva nočemo in svetega ne damo. Prepričani smo, da bomo v tej borbi uspeli. V interesu pravičnega mira doprinosimo že itak ogromne žrtve. Za koroške Slovence zahtevamo samo to, kar smo dolžni in globoko upravičeni zahtevati.«

Potujčevanje koroških Slovencev naj končno poneha

V času, ko v Londonu razpravljajo o bodoči usodi koroških Slovencev, so po vsej Sloveniji prireditve in manifestacije, ki so posvečene borbi Slovenske Koroške. Na teh prireditvah in manifestacijah, predvsem na predvolivnih sestankih in zborovanjih OF, pošilja delovno ljudstvo Slovenije Svetu namestnikov zunanjih ministrov, tov. dr. Beblerju in Izvršnemu odboru Osvobodilne fronte za Slovensko Koroško brzojavke in resolucije, v katerih poudarjajo svojo odločno zahtevo po priključitvi Slovenske Koroške k Titovi Jugoslaviji.

Frontovci obmeje Koroške iz Prevalj, Stražišča, Breznice in Zagrada so 24. februarja na predvolivnem množičnem sestanku Osvobodilne fronte naslovili na Svet namestnikov zunanjih ministrov resolucijo, v kateri pravijo med drugim:

»Skupna borba nas je vezala med narodno-osvobodilno borbo, v obdobju najhujšega fašističnega nasilja. Skupno smo trpeli preganjanje po celovških tleh, skupno orenasali izseljevanje in najhujšo nasilje. Zahtevamo, naj končno poneha potujčevanje bratov in sestra na Slovenskem Koroškem.«

„Slovenska Koroška je naša zemlja“

Sindikalna podružnica tovarne »Iskra« v Kranju je poslala Svetu namestnikov zunanjih ministrov pismo, v katerem med drugim pravi:

»Naše ljudstvo je bilo skozi stoletja plenjenih zavojevalcev, v pretekli vojni pa je z odločno borbo proti fašističnim tolpam na strani zaveznikov pokazalo trdno voljo in zahtevo po združitvi in osvoboditvi vseh ozemelj, ki pripadajo jugoslovanskim narodom.

Slovenska Koroška je naša zemlja. Za njo smo se borili in v tej borbi prispevali mnogo za to, da smo zrušili nacizem. S svoje strani pa so tudi koroški Slovenci sodelovali v osvobodilnem boju za izgon okupatorja in priključitev k FLR Jugoslaviji.

Zahtevamo, da pravično kaznujete kriv-

ce grozot preteklo vojne, da uničite ostankе fašističnih tolp in nasilnikov, ki še danes rovarijo in se svobodno gibljejo po Avstriji in skušajo s svojim delom škodovati demokratičnim silam.

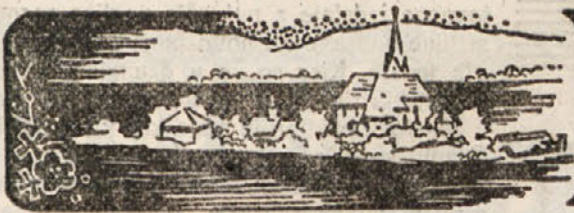
To je izraz enotne volje jugoslovanskih narodov!«

Te in številne druge resolucije, ki jih z zahtevo po priključitvi še neosvobodjenih koroških Slovencev k matični zemlji pošiljajo Svetu namestnikov zunanjih ministrov v Londonu bratje in sestre v svobodni domovini, nam dokazujejo, da v naši borbi nismo sami, da je na naši strani ves slovenski narod, da našo borbo podpirajo vsi jugoslovanski narodi. To naj nam bo vzpodbuda, da v naši borbi ne popustimo, dokler slovenskega naroda ne bodo več ločile krivične meje, dokler koroški Slovenci ne bomo združeni s svobodnimi bratji v svobodni domovini in si tako kovali lepšo in srenejšo bodočnost.

Če stopiš psu na rep . . .

Dobro uspela tiskovna konferenca predstavnikov Osvobodilne fronte na Dunaju koroškim oblastnikom in šovinističnim pisunom očitno ni bila po volji. Resnica v oči bode. Resnica o Slovenski Koroški pa si po zaslugi naše narodno-osvobodilne borbe proti nacizmu in naše današnje borbe in ne nazadnje po zaslugi Slovenskega vestnika vedno bolj utira pot v svet. Danes je svet že spregledal laži avstrijskih argumentov in ve za velike krivice in nasilja nad koroškimi Slovenci. Zato je popolnoma razumljiv bes koroških šovinističnih pisunov in ker ne morejo ovrči lastnih dokumentov o krivi-

cah, ki so jih pred številnimi inozemskimi in avstrijskimi novinarji odkrili naši predstavniki na tiskovni konferenci, so postali divji. Niti se niso pozanimali, kdo je govoril in kaj se je govorilo, temveč so napadli kar vse skupaj. Pa to je vedno tako: če stopiš psu na rep, zacvili! In zacvili je tudi tisti, ki ga baje nobena sila OF ne more zvatiti izza peči. Toda ne smešenje ne Blatnikovo blato ne moreta spremeniti dejstva, da je svet tudi na zadnji tiskovni konferenci na Dunaju spoznal resnico o Slovenski Koroški.

Po naši zemlji

Naše mladinke iz Jugoslavije nam pišejo

Tri naše mladinke, ki se nahajajo na živinorejski šoli v Mali Loki na Dolenjskem, kamor jih je gnala želja po izobrazbi in napredku, ki jo v Jugoslaviji nudijo mnogovrstne šole v materinskem slovenskem jeziku, so nam poslale pismo, v katerem med drugim pravijo:

V živinorejski šoli v Mali Loki smo vstopile 15. septembra preteklega leta, ker na Koroškem nimamo priložnosti, da bi se šolale v slovenskem jeziku, ker slovenskih šol ni in še Slovence vedno zatirajo, zanostavljajo in preganjajo. Tudi si na Koroškem, kjer vlada še vedno kapitalizem, revnejši ljudje ne morejo privoščiti šolanja. Drugače je v Jugoslaviji, kjer vlada delovno ljudstvo po ljudski oblasti in so šole vsem ukaželnim brezplačno odprte. Lepo številno koroške slovenske mladine se nahaja na jugoslovanskih šolah.

Počutimo se prav dobro in tudi pri učenju kar dobro napredujemo. Nekoliko težko nam je delala slovenščina in slovenski pravopis, kar pa ni naša krivda, temveč ljudskih šol na Koroškem, ki nam ne nudijo niti osnovne podlage za priučenje svojega lastnega jezika. Z velikim za-

nimanjem poslušamo predavanja o organizaciji kmetijske proizvodnje, ki je nekaj novega in spoznavamo v tem nova pota k narodnemu blagostanju. Tudi politično se izobrazujemo in vzgajamo, da bomo doma sposobne delati tudi na političnem področju in voditi sestanke.

Prvi semester smo kar dobro izdelale, nismo med zadnjimi. Za drugo polletje

pa smo sklenile, da se bomo še bolj potrudile, da bomo izpite izdelale čim boljše in tako dosegle svoj cilj.

Ob koncu priporočamo, da bi se čim več slovenske koroške mladine javilo v šole v svobodni domovini, tako dolgo, dokler ne bomo na Koroškem osvobodjeni, da bomo sposobni voditi narod po pravi poti k napredku in socializmu.

Bilčevs

V nedeljo, dne 27. februarja t. l. je bil pri nas informativni sestanek. Na sestanku je prišel tovariš Prušnik Karl — Gašper in v svojem referatu razložil položaj v svetu in potek pogajanj o avstrijski mirovni pogodbi v Londonu ter položaj, ki je nastal za nas koroške Slovence. Ugotovili smo in smo prepričani, da so zahtevne namestnika zunanjega ministra Jugoslavije, dr. Beblerja, na londonski konferenci utemeljene, pravične in podprte z dejstvi, ki jih koroški Slovenci vsak dan doživljamo, vidimo in na lastni koži občutimo. Pač govorijo gospodje celovške deželne in dunajske zvezne vlade o vzornem redu na Koroškem, o pravicah, ki jih baje Slovenci uživamo, ter da vladajo pri nas razmere, ki so lahko za zgled vsem deželam. Dejstva so seveda v izrazitem nasprotju s takimi trditvami. Tudi namestnik deželnega glavarja, Ferlitsch, pripoveduje pravičnice o rožnatem položaju koroških Slovencev. Kdo je ta Ferlitsch? Znano je, da je slovenskega pokolenja, torej rojen Slovenec. Kako pa je prišlo do tega, da je postal narodni odpadnik, strasten nasprotnik vsega, kar je slovensko in zagovornik skrajnega nemškega šovinizma. Bržkone zaradi tega, ker uživamo koroški Slovenci vse pravice. Če bi imeli koroški Slovenci vse pravice, vse možnosti razvoja in dostop v javne službe, bi gospod Ferlitsch gotovo ne postal odpadnik ter bi služil svojemu slovenskemu ljudstvu, katerega sin je. Ker so pa koroški Slovenci zatirani in zapostavljeni že desetletja je on krenil drugo pot ter se pomemčil, ker bi kot zaveden Slovenec nikdar ne mogel priti do kakšnega vidnega položaja. Takih Ferlitschev, Šumijev, Wendenikov je na Koroškem mnogo. Odpadli so zaradi tega, da so prišli h koritu, k mastnim službam, ki jih zaveden Slovenec ne dobi in če ima kakšno majhno službico je prisiljen, da svoj narod taji, ker je drugače vedno v nevarnosti, da ga vržejo na cesto. To so torej idealne razmere, v katerih so koroški Slovenci prisiljeni živeti. Če gospodje na eni strani trdijo, da je na Koroškem vzorno sožitje med obema narodoma, bajejo sami sebe v obraz, ko na drugi strani govorijo, da je koroških Slovencev od desetletja do desetletja manj. To so posledice nasilne, do-

sledne in preračunane germanizacije.

Zato hočemo koroški Slovenci svobodo, narodno in socialno. Hočemo slovenske šole, narodne učitelje in uradnike, slovenske napise na uradih in javnih poslopih, skratka popolno enakopravnost in človeka vredno življenje. Tem našim pravičnim zahtevam je dal izraz tudi naš informativni sestanek. S sestanka smo poslali tovarišu dr. Beblerju pozdravno brzojavko in ga pozvali, naj tudi za naprej tako odločno zastopa interese koroških Slovencev na konferenci v Londonu, do popoldneva pravične in zadovoljive rešitve.

S sestanka smo odhajali trdno prepričani, da je naša borba pravična in pravična mora zmagati.

Radiše

Na pustno nedeljo, 27. februarja 1949, je bila pri nas pustna prireditev. Naši prosvetaši so uprizorili šaljivo igro »Micki je treba moža«, ki je nudila mnogo zabave. Igralci in igranke so svoje vloge izvrstno odigrali, kar je pričalo dolgotrajno odobravanje in mnogo pristranskega smeha. Zaslugo, da je igra dobro uspela, ima naš spretni pevovodja in režiser tovariš Simon Wrulich, ki se je potrudil, da so tudi novinke svoje vloge dobro rešile.

Drugi dan je bila v mežnarji spet ljudska univerza. Dopoldne je predaval dr. Petek ml. o boleznih in zdravljenju in o prvi pomoči pri nevarnostih. Referat je bil zelo poučen in je vse navzoče zelo zanimal. Popoldne je predaval živinozdravnik, tov. dr. Luka Sienčnik, o živinoreji in živinozdravstvu. Tudi njegov referat je bil zanimiv in poučen in so kmetje in vsi drugi obema tovarišema za njihov trud zelo hvaležni. Nobenemu ni bilo žal, ki je poslušal predavanje obeh tovarišev v domači slovenski besedi in sta bila kar domača med nami. Spoštna je želja, da bi bilo v Radišah še več predavanj.

Škofice

V poročilu o zločinskem napadu na tovariša Pavleta Zimo dne 23. februarja 1949 smo v 18. številki našega lista pomotoma navedli, da je bil za časa nacističnega posestva izseljene družine An-

derwald-ilegalni nacist Mantz. V popravilo pomote objavljamo, da na Anderwaldovem posestvu ni bil Mantz, temveč BHS-ovec Pippan iz Suhe. K napadu nam Škofičani sporočajo še naslednje:

Pippan se je po napadu na tovariša Zimo skupno z drugimi godci udeležil demonstrativnega pohoda na orožniško postajo, kjer so zadržali Urschitz, ki je Zimo pretepal, in vpil: »Urschitz mora ven in Zima noter, ker Zima nič ne dela.« Kdo dela in kdo ne, kaže dejstvo, da si je Zima z lastnim trudom zgradil lepo hišico, dočim se bo na »pridnega« Pippana kmalu podrla njegova podedovana kapa. Ko se je Pippan vračal domov, je rjul skozi Suho in psoval tamkajšnje slovenske antifašiste. Zmerjal je družino Anderwald, stiskal pesti in grozil, kazal čez Karavanke in vpil: »Banditi, pučisti, spravite se tja, kamor spadate!« Nato je šel k družini Koban, p. d. Rajner, tam psoval in razgrajal ter dejansko napadel domačo hišo. Potem je šel k sosedu po capin in razbil po Kobanovih hišnih vratih.

Takšne so razmere na Slovenskem Koroškem. Tako v resnici izgleda mirno sožitje obeh narodov. K temu ni treba nobenega komentarja. Dejstva govorijo!

Hodiše

Dekleta šiviljskega tečaja v Hodišah so svoji priljubljeni voditeljici, tovarišici Ančki Šušu, ki je za uspešen tečaj vložila veliko požrtvovalnosti in truda in tečajnice mnogo naučila, priredile pristransko slovo. Iz hvaležnosti so ji poklonile lepo darilo. Tovarišica voditeljica se dekletom za vso marljivost med tečajem in za pozornost, ki so jo njej izkazale ob slovesu, prav pristransko zahvaljuje.

SPZ naznanja:

Slovensko prosvetno društvo »Edinost« v Pliberku bo v nedeljo, dne 13. februarja 1949, ob 14.30 uri, v telovadnici meščanske šole v Pliberku igralo igro »Le-pa Vida«. Nastopili bodo tudi domači pevci in šmihelski tamburaši.

Ljudske univerze:

V sredo, dne 9. marca 1949 ob 19. uri pri Šmonku v Dolah pri Rožeku. Predavanje: Naše združništvo.

V četrtek, dne 10. marca 1949 ob 19. uri, pri Krznarju v Svečah, odpade.

V petek, dne 11. marca 1949, ob 19. uri pri Šmonu v Št. Gandolfu. Predavanje: Naši veliki pesniki in pisatelji.

Strokovni tečaji Kmečke zveze:

9. marca 1949 v Sp. Borovljah pri Ledenicah, gostilna Ravš;

11. marca 1949 na Radišah pri Mežnarju. Pričetek povesod ob 9. uri zjutraj

Kmečka zveza za Slovensko Koroško naznanja:

Javna zborovanja:

V nedeljo, dne 13. marca 1949 ob 9. uri v Narodnem domu v Št. Jakobu v Rožu.

Ob 14. uri, v gostilni pri Maliju v Zgor-njem Kotu.

Za dne 11. marca 1949 napovedani tečaj na Radišah se ne prične ob 9. uri, temveč ob 13. uri.

Kdor bi živel še nekaj časa in bi gledal na postopne spremembe odprtih oči, bi opazil, kako bi se podiral svet. To bi sprevidel v tem.

Od leta do leta bi besneli hujši viharji in odnašali rodovitno prst. Hudourniki bi orali čedalje bolj divje. Temperatura bi se naglo menjavala; zdaj bi bilo neznosno vroče in v pripeki bi hirało vse poljsko rastlinstvo; čez noč bi se pa silno ohladilo in zjutraj bi bila kraj pogosto slana. Od leta do leta bi reke upadale, presihali bi potoki, mnogi studenci bi pa usahnil. Nekatere živali bi začele izumirati.

Skratka: zemlja bi se spremenila v puščavo. Zakaj? Samo zaradi tega, ker bi ne bilo več gozdov. Uničiti gozdove pomeni izpuliti temeljni kamen iz hiše: hiša se začne podirati. Narava izgubi ravnotežje. Življenje začne izumirati. Rodovitna zemlja se spreminja v brezvodne goljave, podobne našemu krasu. Le gol kamen končno še kljubuje naravnim silam. Kako naj živi človek na golem kamnu?

3. Zaveznik ali sovražnik življenja?

Kaj bi se zgodilo, če bi iz morja hlapčev več vode kakor bi je priteklo? Jasno je, da bi se morje moralo prej ali slej »posušiti«. Na dnu bi se sesedle soli in nehlapljive snovi. Konec bi bilo silno bogatemu življenju v morski vodi. (Dalje)

Pliberk

Kruto je nemila usoda spet zadela Plešivčnikovo družino v Pliberku. Tragičen slučaj je zahteval kot žrtev tretjega in zadnjega sina. Eden je padel v vojni, drugi sin, inženir Erhard, se je še komaj pred dvema mesecema z motornim kolesom smrtno ponesrečil in 1. marca t. l. je pri nesrečni prometni nezgodi izgubil življenje 29 letni sin Alfred. Težka bol matere in očeta je razumljiva, ker sta se z vso ljubeznijo oklenila svojega zadnjega sina in nanj stavila vse nade. Ker je bil Alfred v vseh krogih zaradi svojega prikupnega in neprisiljenega obnašanja in odkritega značaja zelo priljubljen, mesto in okolica globoko in iskreno sočustvuje z zaostalimi.

Dob

Kmečka zveza za Slovensko Koroško je organizirala po naših vaseh celo vrsto kmečko-gospodarskih tečajev. Kmetje in kmečko prebivalstvo radi prihajajo na tečaje, kjer poslušajo predavanja iz kmečko-gospodarske stroke v slovenskem jeziku. Tako je bil dne 28. februarja t. l. tudi pri naprednem kmetu Božiču v Dobu dobro obiskan tečaj. Dopoldne je tovariš Pečnik Janko teoretično in praktično pokazal, kaj je potrebno vedeti in znati za dober uspeh v sadjarstvu. Popoldne je znani in izkušeni kmečko-gospodarski strokovnjak tovariš Vernik predaval o mnogovrstnih važnih gospodarskih vprašanjih naprednega kmetijstva.

FRANCE SLOKAN

Kaj torej »delajo« rastline? Iz zemlje in zraka jemljejo hrano zase izmed snovi, ki jih živali in ljudje ne morejo uživati. Te snovi predelajo v to, kar je naš živžev. Rastline so najčudovitejši kemični laboratorij (delavnica) in kemiki hkrati. Človek se uči tudi od teh kemikov, vendar še ni prodrl na dno vseh skrivnosti. V naravi je mnogo prvin, ki bi jih lahko imenovali osnovne sestavne dele vsega živega sveta. Nekatere prvine so za življenje neogibno potrebne, n. pr. ogljik, dušik, kisik, vodik. Vendar teh prvin ne moremo jesti samih zase. To so le nekakšne surovine, ki jih morajo rastline še prej strniti v spojine, kakršne so na primer beljakovine, ogljikovi vodani in maščobe. Kaj so ogljikovi vodani? Sladkor! Rastline so prave sladkorne tovarne.

Rastline nam pa ne dajejo le sladkorja, temveč so vir vseh naših živil. Brez rastlin bi ne bilo tudi beljakovin, to se pravi

mesa, in ne maščob. Rastline dajejo nekakšne polizdelke živalim, da jih predelajo v meso, v beljakovinsko hrano in maščobe. Sicer nam pa rastline dajejo tudi neposredno maščobe.

Potemtakem rastline izdelujejo »polizdelke« iz neživih snovi. Te polizdelke potem predelujejo živalski organizmi. »Stranski izdelki« živalskih organizmov so pa spet surovine za rastline. Živali namreč dajejo rastlinam hrano v obliki gnoja.

Toda rastline so tudi tovarna za predelovanje zraka. Rastline dihajo, kakor pač mora dihati sleherni živo bitje. Le način dihanja je različen. Tako rastline izdihavajo še drugačen zrak kakor živali in človek. Ta zrak potrebujejo živali in ljudje, ki pa spet izdihavajo takšnega, kakršnega potrebujejo rastline. Tako torej rastlinstvo in živalstvo menjujeta med seboj zrak ter ga predelujeta.

Zato je torej človek največji morilec, kadar slepo iztrebja rastlinstvo. Ne mori le rastlin, temveč tudi razbija zaveznitvo med vsemi poglavitnimi živalskimi vrstami na zemlji.

2. Če izpulíš iz hiše temeljni kamen...

Če si me obdolžil, da sem smrtni sovražnik lesne industrije, si se pre naglil. Vem, da se pri nas mnogi kmetje preživljajo z dohodki svojih gozdov. Prav tako vem, da lesna industrija in žagarstvo zaposlujeta mnogo našega delavstva. Dobro se tudi zavedam, kaj pomeni izvoz lesa. Menda pa bodo redki tudi med kmeti, ki bi se vprašali: Da ne smemo sekati drevoja? Kateri škric je pa spet to potuhljal?

Upam, da sva se razumela. Hotel sem reči: če ne bomo znali ceniti gozdov, če ne bomo sploh vedeli kaj so gozdovi, se ne bo nihče dolgo preživljal z lesom. Lesna industrija bo kaj kmalu propadla. Kinet bo izgubil bogat in za mnoge edin vir dohodkov. Saj veš, da četrtno Slo-venije pokrivajo gozdovi.

Toda to bi še ne bila največja nesreča, če bi propadla lesna industrija. Nevarnost je še mnogo večja. Če bi se površina gozdov preveč skrčila, bi se spremenilo še marsikaj. Spremenila bi se vsa naša dežela.

OBISK V TOVARNI

Srp in kladivo

Če vstopiš prvič v veliko sovjetsko tovarno, je kakor da bi prvič prišel v mesto, ki ga ne poznaš, najprej si ves osupnjen, nato začenjš polagoma razumevati pomen raznih stvari, navdušiš se za kak oddelek in občuduješ presenetljive uspehe drugih oddelkov.

Bilo je okoli ene ure popoldne nekega meglenega dne konec preteklega leta, ko smo vstopili v tovarno »Srp in kladivo« v Moskvi: livarji in delavci iz valjarne so ravnokar izmenjali posadke.

Takoj so nam povedali, da so tisto jutro v oddelku številka I Martinovih peči livarji Timofeja Gradeskova odlični količino izvrstnega jekla eno uro in 46 minut pred določenim rokom.

To je bil prvi rezultat socialističnega tekmovanja, o katerem smo čuli od delavcev. Rezultat tega tekmovanja ni le v tem, da se doseže največji uspeh, temveč tudi v trajni izmenjavi izkušenj malenkostnih opazk in misli, ki si jih izmenjava vsak livar s svojim tovarišem pri delu.

Ko smo šli skozi razne oddelke, od peči do peči med vzplapolavanjem odlivov, ki so stresali tovarno od temeljev do visokih dimnikov, smo točno spoznali, kako je potekalo delo v tej določeni uri. To smo ugotavljali na zelo preprost način. Ob koncu vsake posadke so se v vsakem oddelku pojavili napisni z nešteto številkami. Te številke so kazale, kakšno proizvodnjo so dosegli v tej posadki brigade livarjev in delavcev v valjarni: tako da je vsak delavec, preden je odšel, bil obveščen o tem, koliko je njegova skupina proizvedla. Toda to še ni bilo dovolj: drugo presenečenje nas je čakalo v valjarni, kjer grmijo veliki stroji »750«.

Tu so ob koncu vsake ure delavci dobivali točne številke o izvršenem delu in o znesku njihovega zaslužka.

Kaj to pomeni?

Na ta način so delavci lahko takoj primerjali svoje uspehe z uspehi prejšnjega dne ali prejšnje posade. Tako je čutil vsakdo v sebi vzpodbudo, da se bori z vsakim kilogramom surove rude. S takimi sredstvi so delavci, uradniki tehniki, inženirji in delavke tovarne »Srp in kladivo« izvršili plan za leto 1948 točno 24 dni pred koncem leta.

Toda niso bila to edina sredstva za

zmago. Polagoma smo odkrivali tudi drugo skrito orožje, ki je potrebno ljudem, da napredujejo dan za dnem, in sicer kultura, tehnična priprava, specializacija itd.

Poleg tovarne so nam v sindikalnem uradu pokazali seznam tečajev, študijskih skupin in šol. Ni lahko govoriti o vsem tem. Dovolj je, če mislimo na veliko mrežo tečajev, ki daje vse možnosti študirati brezplačno. V tovarni se zvečer začnejo tečaji in tam se sestajajo delavci, ki so najbolj sposobni in obveščajo druge delavce o svojih izkušnjah. V številnih pomeni vse, da obiskuje 232 delavcev stahanovske tečaje, 1000 delavcev tehnične, 125 delavcev tečaje za specialiste, 44 delavcev inženirsko šolo, na stotine mladih delavcev pa večerne tečaje srednjih šol.

Toda presenečenja se v tovarni še niso nehala. Marsikaj sta nam še povedala brata Nikolaj in Simon Česmokov. Ta dva livarja zaslužita zelo dobro, študirata brezplačno. Država jim plača zdravniške preglede zdravila, dopusta in oskrbo v zdraviliščih.

Nato smo obiskali »Palačo kulture«, ki je kakih 10 minut od tovarne. Ko smo vstopili, so pravkar okraševali gledali-

Industrijsko mesto sredi puštinje

Eno največjih ležišč bakra na svetu. — Kraj, kjer je vladala smrt. — Mesto, ki so ga prinesli velblodi na hrbtu. — Niti drobca živeža niso smeli zavreči. — Hiše poleg tigrovih brlogov. — Uprava kakor v pravljici. — Zadržati je treba nemške »Panterje« in »Tigre«.

Od nekdaj so ljudje kraj okrog Balkaškega jezera imenovali lačna stepa; toda gotovo ne po krivici, kajti v tem kotu sveta je življenje ugasnilo in ostal je le molčeči pesek, ki so ga nanosili vetrovi. Zdelo se je že, da bo kraj ostal zapuščen, so pravili stari ljudje, prepričani, da v teh krajih gospodarji samotna smrt; toda nenadoma so geologi odkrili v okolici slanih jezer balkaških voda ležišča bakra, ki so bila tako obsežna, da je raziskovalcem že od vsega početka bilo jasno, da je to ležišče bakra eno največjih na svetu. Zato se je sovjetska vlada odločila, da postavi na bregovih Balkaškega jezera novo me-

sko dvorano, ki ima 1220 sedežev, za praznovanje novega leta.

V tej palači je že bilo na stotine konferenc, tu so delavci razpravljali o glasbi, filozofiji, tehniki, književnosti, umetnosti in znanosti. Toda njihov klub je opravil še mnogo drugih stvari. Povedali so nam, da so v 10 mesecih 56 krat kolektivno obiskali muzeje, razstave itd., organizirali koncerte in gledališke predstave, imeli pevske nastope in igre. Vsak dan je 300 delavcev obiskalo knjižnico, kjer je 20 tisoč knjig.

V drugih dvoranah in na igriščih pa so bile športne vaje. V veliki telovadnici, ki je popolnoma opremljena, smo videli delavce in vaditelje, telovadce, košarkarje in v neki bližnji dvoranici celo sabljače.

Izven Moskve ima tovarna svoj stadion, kjer igrajo poleti nogomet, pozimi pa tekmujejo v drsanju. Plavači imajo v nagem bazenu v Izmajlovskem parku v okolici Moskve, vadijo tudi smučarje.

Polni vtisov smo odšli iz tovarne »Srp in kladivo« prve dni leta 1949 in se težko poslovili od teh delavcev, ki imajo tako globoko vero v bodočnost.

Sergej Ljiljakov

sto, v katerem bi odprli tovarne za predelovanje bakrene rude.

Začeli so graditi. Po stari karavanski cesti, ki se je izgubljala v pesku, so stopali težko otovorjeni konji in velblodi. Posode z vodo in živežem, orodje, zdravila, električne naprave, vse to je polagoma prihajalo na kraj, kjer so začeli graditi novo mesto. Za velblodi, ki so s svojim enakomernim neutrudnim korakom stopali proti novemu mestu, so hodili ljudje, zavolevalci puštinje v uganju, da s svojimi rokami uresničijo veliki načrt. Puštinja je sicer utrjevala ljudi in živali, toda nihče se ni ustrašil ovir! Naglo so zrastle prve hiše, naseljevali so strmine, iskali studence. Pri tem pa ni nihče smel tratiti živila, kajti do najbližje železniške postaje je bilo več kot 350 km.

Ni trajalo dolgo, ko so puštinjo dosegli prvi valovi radijske oddaje.

V Sovjetski zvezi se je govorilo le o stepskih junakih, potem pa ko so uralske

tovarne izdelale z največjo naglico razne strojne naprave za novo mesto na bregovih jezera. Kjer so še v džunglah brlogi balkaških tigrov, je začelo novo življenje.

Mesto v puštinji je raslo kot v pravljici. Gradili so hiše, pekarnice, kopališča, zavetišča, šole, trgovine. Porajale so se vasice z imeni, kakor Nabrežje, Severno itd. Število prebivalcev je naraslo že na 10.000. Na križiščih cest se je pojavil policaj v belih rokavicah; po ulicah so stekli prvi avtomobili in avtobusi; tovarne so začele delati. Lahko si predstavljamo, kakšno veselje so občutili prebivalci mesta, ko so tovarne začele predelovati baker.

Težko je povedati, kako se je vse to dogajalo; kako so prispeli k bregovom Balkaškega jezera vlaki iz Karakande, kako so se nastanili okrog jezera ribiči, ki so zgradili h'adilnice in tovarne za konzerviranje rib; skratka vse je bilo tako kot v pravljici. Nato so v bakreni rudi našli molibden, morda najvažnejšo kovino za moderno proizvodnjo. Začela je vojna in mesto je postalo

važna orožarna Sovjetske armade.

Za izdelovanje orožja za ogrodje letal je bil potreben baker in Balkašci so noč in dan pošiljali potrebno kovino armadi. Potrebovali pa so tudi strelivo, ki bi predlo silne stene nemških panterjev in tigrov in tedaj jim je prišel na pomoč molibden. Od jezera so se začeli oremikati transcoht molibdena v metalurške tovarne dežele.

Kadilo se dimniki visokih tovarn,

podnevi ter ponoči deluje mestna elektrarna. Na balkaški postaji je vse živo. Sem prihajajo tovarni vlaki iz Džezkazganov, tu najdemo tudi vagone z napisom: »Balkaš — Moskva«.

V novi Stalinski petletki ne bodo več balkaškega bakra vozili do uralskih in drugih tovarn Sovjetske zveze v končno obdelavo, temveč bo Kazakistan sam predeloval baker in ga izvažal.

Dan za dnem spreminjajo sovjetski ljudje puštinjo, delajo nove ceste sredi puštih step, stavijo nasine, kanale in vodovode ter raziskujejo ležišča drugih dragocenih kovin, ki bodo pripomogla sovjetskemu ljudstvu do blagostanja.

Mesto Balkaš, ki je vzkliklo v puštinji, predstavlja tvorno nadarjenost sovjetskega človeka naše dobe.

V tovarni »Kalibru« v Moskvi imajo posebne peči, ki delujejo tako, da v njih izgoreva plin brez plamena.

Sovjetski geografi so izjavili v Leningradu, da ima tudi Sovjetska zveza pravico, da sodeluje pri reševanju vseh vprašanj, ki se nanašajo na Antarktiko in to glede na odkritja, ki so jih v XIX. stoletju izvršili ruski raziskovalci. Izjavili so: »Poskusi, da bi se odločalo o usodi Antartike brez Sovjetske zveze, so neupravičljivi«.

»Nisem, mislim, slišal dobro, pač nisem natanko razumel; zakaj star sem, sluh odpoveduje, spomin je slab. — Kaj ste res tako razsodili navsezadnje; pojdi in ne prikaži se več? Tako razsodili mojo pravdo v imenu Boga in cesarja? Kaj ste me zato pahnili med tatove in razbojnike, da ste po dolgem učenju iztaknili tako modrost? Čakal sem v trpljenju in zaupanju. — Saj nisem dobro slišal, saj nisem natanko razumel; tako niste ravnali, taka ni vaša razsodba, sodniki!«

»Le pojdi, le brž se okreni, ne prerekaš se s pravico!« je ukazal sodnik. »In hvali Boga, da umrješ na krščanski postelji namesto med norci, kamor sodiš!«

Ubog in slab je bil Jernej, ko je slišal te besede.

»Tako ste se rogali meni, starcu; Bog vam odpusti!« je rekel in se je okrenil.

Samo devet dni se je prerekal Jernej s pravico in njenimi apostelji, pa je bil za dve pedi bolj upognjen, ko je šel preko dvorišča, in glava se mu je tresla.

Stopil je na cesto, zunaj je bil svetel dan. Samo neprijazni tuji so mu prihajali naproti in nikogar ni bilo, da bi ga Jernej vprašal in se mu potožil. Vse veliko mesto je bilo polno krivičnih sodnikov; kdor ga je videl, se je ozrl nanj kakor na hudodelca, ni mu privoščil besede ne prisodil pravice. In Jernej je začutil v strahu in bridkosti, da je sam z Bogom.

V krčmo je sedel, da bi se odpočil. Tam pa je videl na steni prelepo podobo in vse ga je spreletelo, kakor radost in veliko upanje. Zakaj na podobi je bil cesar; poln pravičnosti in usmiljenja je bil njegov obraz.

Ivan Cankar
HLAPEC JERNEJ in njegova PRAVICA

Kakor da je v mesto zablodil, koder ni hodil še nikoli, med ljudmi, ki jim ni razumel ne govorice ne postav; vprašaj jih, pa ti ne bodo odgovorili, pozdravi jih, pa ne bodo odzdravili; njih pravica ni tvoja pravica, njih Bog ni tvoj Bog.

»Potrebno je, Bog je ukazal, strma in kamenita je pot do pravice!« je rekel Jernej v svojem zaupanju in je povedil glavo in je šel z njimi. Zakaj vedel je, da je nekoč ceste konec in da Bog ne odvrne za zmerom oči od svojih hlapcev.

Vodili so ga in gonili, kakor nekoč Gospoda od velikega duhovna do velikega duhovna, od sodnika do sodnika; izpraševali so ga, Jernej pa je odgovarjal po pravici, brez srda in brez ošabnosti. Mnoge gospode je videl in mnogo baričev. Hudo so govorili z njim, mrko so gledali nanj, pehali so ga in suvali od duri do duri; Jernej pa ni kričal in ni grozil, zakaj čisto je bilo njegovo srce in njegova vera je bila trdna. Tudi se ni upiral, ko so ravnali z njim kakor z hoinikom ali otrokom; zaničevanje in zasmeh je trpel zaradi pravice. Ni se rotil in ne pritoževal, ko so rekli, da je bolan na duhu in da je bebast otrok v svoji pameti.

»Bog jih bo razsvetlil in jim bo odpustil!« je pomislil Jernej. »Kadar bo konec te poti in bo razodeta pravica, se bodo spogledali in bodo ostanelejeni spoznali svoj greh. Kakor ni Bog skrnil pravice, tako tudi

resnice ni skrnil; in volja njegova je, da budi dno v temi pred jutrom spoznanja!«

Zaupanja polno je bilo njegovo srce; telo pa je bilo staro in slabo in se je krvilo pod težo krivice in bridkosti. Ko je stal Jernej poslednjikrat pred sodnikom, je bil globoko upognjen v tlniku in v pasu, roke so se mu tresle in kolena so se mu šibila; čule preji ni čutil, nenadoma se mu je zazdela težka in nerodna. Zakaj devet dni je bilo, da je romal Jernej od praga do praga, od sodnika do sodnika, od krivice do krivice; kakor so ga gonili in brez milosti zaklepali med potepuhe in rokovnjače.

Pred neprijaznim sodnikom je stal, pred hudookim, čemernim starcem.

»Zdaj hodite z Bogom in se ne prikažite več!« je rekel sodnik. Jernej pa je stal pred njim in se je čudil in se ni prestopil.

»Kaj to je konec te žalostne poti, kaj tako ste razsodili navsezadnje?« je vprašal in glas se mu je tresel kakor grešniku pred Bogom. »Čemu torej, o gospod — čemu vse to trpljenje, kaj ste počeli z menoj?«

»Sram bi te lahko bilo, da se na stara leta potepaš po svetu ter nadleguješ ljudi in gosposko. Spravi se v rodni kraj, molči in misli na smrt!«

Jernej je strmel; približal se je neprijaznemu sodniku s plahim korakom, govoril je tiho in ponižno.

XV

»Čemu sem hodil tod, kod sem iskal pravice?« je obstrmel Jernej. »Mimo cerkve sem šel k maši, pa sem zašel med nevrne razbojnike! Ravno cesto mi je pokazal Bog, pa sem lazil po stezah in kolovozih in sem se pritoževal v svoj nesparteti! Namesto da bi šel k studentu, žejen kakor sem bil, sem šel pit k razbrozganu luži! Hvaljen Bog!«

»Še preden se je odpočil, je vstal in je zadela culo in se je napotil do cesarja.«

Hude sanje je sanjal Jernej. Zakaj resnica ni in ne more biti, da bi v čistem studentu ne bilo čiste vode, da bi v jasnem soncu ne bilo jasne luči, da bi v pravici tam kjer je ustanovljena in potrjena ne bilo pravice.

Dolga je bila pot, predolga za Jerneja, ki je bil star in truden. Napotil se je peš romal je skozi tuje vasi, preko neznanih pokrajin. Pa so mu nekoč, ko je legel mrak na polje, odpovedale noge in sedel je na kanton ob cesti. Prišel je mimo mlad popotnik; bos je bil in prašen, pač lačen tudi, oči njegove pa so gledale veselo.

»Kam, oče, kam?«

»Do cesarja!«

(Dalje)

Izdavatelj, tiskar in založnik lista: Dr. Franc Petek, Veliko vso. Glavni urednik: Franjo Ugras, odgovorni urednik: Franco Kouzlik, oba v Ljubljani, S. M. Trnava. Upravna enota: Vlikermarkter Straza u ovika 21. Povelje so raj postljije, o na masov: Ljubljana (Klajuzit). Povelje L. 1. 0. 6. Veličnateh 22. Linzi: »Kerutina Volkover« (K. M. O. G. Ljubljana, 11. 11. 1948, št. 1115/48)